

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Υπηρεσία Μεταλλείων είναι η αρμόδια αρχή για την εφαρμογή της περί Μεταλλείων και Λατομείων όπως και της περί Εκρηκτικών Υλών Νομοθεσίας. Είναι επίσης σύμβουλος του Κράτους πάνω σε τεχνικά θέματα που σχετίζονται με τον ορυκτό πλούτο της Χώρας και ενεργεί ως σύνδεσμος μεταξύ Κυβέρνησης, Μεταλλευτικών Εταιρειών και Ερευνητών.

Από τις αρμοδιότητες της, η Υπηρεσία Μεταλλείων, έχει στόχο την ορθολογική ανάπτυξη του ορυκτού πλούτου της Χώρας μέσα από δραστηριότητες που να ελαχιστοποιούν την επίδραση της ανάπτυξης αυτής στο περιβάλλον και να παρέχουν ασφαλείς και υγιεινές συνθήκες εργασίας για τους εργαζόμενους στον τομέα, όπως και την παροχή άριστης ποιότητας προϊόντων στην αγορά με το χαμηλότερο δυνατό μεταφορικό κόστος.

Για την επίτευξη των πιο πάνω στόχων, η Υπηρεσία Μεταλλείων, είναι οργανωμένη έτσι ώστε να αντεπεξέρχεται στις πιο κάτω κύριες ενασχολήσεις:

- Την έκδοση Ερευνητικών Αδειών, Προνομίων Λατομείου, Μεταλλευτικών Μισθώσεων και τον έλεγχο της τήρησης των όρων χορήγησης τους.
- Την εξέταση των Διαχειριστικών Περιβαλλοντικών Μελετών για τις κυριότερες εκμεταλλεύσεις.
- Τον έλεγχο των συνθηκών ασφάλειας και υγείας στα μεταλλεία, λατομεία και συναφείς εγκαταστάσεις.
- Τον έλεγχο της εισαγωγής, αποθήκευσης, πώλησης και χρήσης των εκρηκτικών υλών, πυροτεχνημάτων και πυρομαχικών.
- Την είσπραξη τελών, μισθωμάτων, ενοικίων και δικαιωμάτων για τις έρευνες, τις εκμεταλλεύσεις και τις εκρηκτικές ύλες.

2. ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Ως γνωστό η κυπριακή μεταλλευτική βιομηχανία ήταν δραστηριοποιημένη στην παραγωγή μεταλλευμάτων και συμπυκνωμάτων χαλκού, σιδηροπυρίτη, χρυσού, χρωμίτη καθώς και ινών αμιάντου.

Από τη δεκαετία του 1970 η μεταλλευτική βιομηχανία βρίσκεται σε ύφεση γεγονός που οφείλεται κυρίως, πλην των γνωστών λόγων της κατάληψης σημαντικών μεταλλευτικών περιοχών από τα Τουρκικά στρατεύματα και της εξάντλησης των μεγάλων και πλούσιων κοιτασμάτων της Χώρας, στη συνεχιζόμενη αύξηση του κόστους παραγωγής χωρίς ανάλογη αύξηση στις διεθνείς τιμές πώλησης τους.

Η μοναδική μεταλλευτική δραστηριότητα που υπάρχει σήμερα στη χώρα είναι το μεταλλείο της Σκουριώτισσας στην επαρχία Λευκωσίας, που άρχισε ξανά τη λειτουργία του στα μέσα του 1996 με την παραγωγή καθόδων μεταλλικού χαλκού (99,999%), εφαρμόζοντας την μέθοδο της εκχύλισης – εξαγωγής με οργανικό διαλύτη – ηλεκτρανάκτησης (Leaching - SX - EW). Η δραστηριότητα αυτή άνοιξε τις προοπτικές για την εκμετάλλευση με την εν λόγω μέθοδο των φτωχών χαλκούχων κυπριακών κοιτασμάτων. Η διεύθυνση του μεταλλείου Σκουριώτισσας, που έχει επεκτείνει τις ερευνητικές της εργασίες στη ευρύτερη περιοχή, στοχεύει στην εκμετάλλευση του γειτονικού παλαιού μεταλλείου στο τοπωνύμιο Απλίκι (κοινοτικά όρια Καλοπαναγιώτη επαρχίας Λευκωσίας) και του γνωστού κοιτάσματος με την επωνυμία Δυτικό Απλίκι, όπου άρχισε εντός του 2015 προκαταρκτικές εργασίες για την εκμετάλλευση τους. Τα αποθέματα χαλκού στο μεταλλείο της Σκουριώτισσας έχουν σχεδόν εξαντληθεί και ως εκ τούτου η εταιρεία προγραμματίζει να μεταφέρει μέρος των εγκαταστάσεων της υδρομεταλλουργικής επεξεργασίας χαλκούχων μεταλλευμάτων, στο μεταλλείο Απλικίου. Για να καταστεί δυνατή η συνέχιση των υδρομεταλλουργικών εργασιών στο Μεταλλείο της Σκουριώτισσας, υποβλήθηκε αίτημα στην Υπηρεσία Μεταλλείων για χρησιμοποίηση των χώρων του μεταλλείου για επεξεργασία μεταλλεύματος Λατερίτη το οποίο θα εισάγεται από το εξωτερικό. Η μέθοδος εκχύλισης και επεξεργασίας του μεταλλεύματος αυτού είναι παρόμοια με αυτήν του Χαλκού και ως εκ τούτου θα χρησιμοποιηθούν μέρος των υφιστάμενων εγκαταστάσεων του μεταλλείου, με ορισμένες μετατροπές τους. Για την περαιτέρω εξέταση του αιτήματος της εταιρείας, έχει ζητηθεί να υποβάλει σχετική Μελέτη Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον, με οδηγίες όπως εξεταστεί το ενδεχόμενο χρήσης των αποβλήτων, μετά την επεξεργασία του Λατερίτη έτσι ώστε αυτά να χρησιμοποιηθούν για την αποκατάσταση του μεταλλείου Σκουριώτισσας.

Στο μεταλλείο Σκουριώτισσας συνεχίζονται οι εργασίες παραγωγής χρυσού-αργύρου με τη μέθοδο της κυάνωσης (εκχύλιση σωρών/ απορρόφηση – εκρόφηση με ενεργό άθρακα/ ηλεκτανάκτηση) από τα έτοιμα εξορυγμένα χρυσοφόρα αποθέματα του μεταλλείου. Στο μεταλλείο εγκαταστάθηκε σχετική μεταλλουργική μονάδα επεξεργασίας, που λειτούργησε περί τα μέσα του 2017 και παράγει κράμα χρυσού και αργύρου το οποίο εξάγεται από την χώρα. Εντός του 2019 έχουν αδειοδοτηθεί 2 σοροί αποθέσεων στο μεταλλείο Στρογγυλός παρά τη κοινότητα Μαθιάτη της επαρχίας Λευκωσίας. Οι αποθέσεις αυτές μεταφέρονται

στην Σκουριώτισσα για σχετική επεξεργασία και παραγωγή κράματος χρυσού και αργύρου. Με βάση συγκεκριμένους όρους που έχουν τεθεί στην σχετική άδεια, η εταιρεία έχει υποχρέωση να αποκαταστήσει πλήρως τον χώρο των εν λόγω αποθέσεων. Αναμένεται ότι στην μονάδα παραγωγής χρυσού αργύρου, θα είναι δυνατό να τύχουν επεξεργασίας και άλλα χρυσοφόρα μεταλλεύματα από όλη την Κύπρο. (Σια, Καπέδες, Αγγλισίδες, Λεύκαρα). Προς το τέλος του 2018 άρχισε η μεταφορά στην εν λόγω μονάδα και μικρών ποσοτήτων κυανιούχων εξορυκτικών απόβλητων που παράχθηκαν στο Μιτσερό τις δεκαετίες 1930-1940. Εκεί υφίστανται διαδικασία αποτοξικοποίησης αφού πρώτα απαλειφθούν τα υπολείμματα χρυσού και αργύρου της παλαιάς επεξεργασίας.

Η εταιρεία έχει υποβάλει αίτημα στην Υπηρεσία Μεταλλείων για αξιοποίηση στον χώρο του μεταλλείου της Σκουριώτισσας, 150.000 τόνων χρυσοφόρου μεταλλεύματος από τα κατεχόμενα. Το εν λόγω μέταλλευμα αφορά απόβλητα τελμάτων περιεκτικότητας 0,9 ppm χρυσού. Τα απόβλητα αυτά προήλθαν από την επεξεργασία χρυσοφόρου μεταλλεύματος με τη μέθοδο της κυάνωσης, στο εργοστάσιο της αμερικανικής εταιρείας Cyprus Mines Cooperation (CMC) στην περιοχή του Ξερού, την δεκαετία του 1930 και τα οποία έκτοτε αποτελούν πηγή ρύπανσης των επιφανειακών και υπόγειων νερών καθώς και της θάλασσας της περιοχής. Για την όλη διαδικασία μεταφοράς των τελμάτων στις ελεύθερες περιοχές έχει ζητηθεί σχετική γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα, με την οποία ξεκαθαρίζεται ότι η προτεινόμενη διαδικασία είναι καθόλα νόμιμη. Για την έγκριση του αιτήματος της εταιρείας, έχουν ζητηθεί σχετικές απόψεις από το Τμήμα Περιβάλλοντος και έχει διαβιβαστεί το αίτημα στο Υπουργείο Εξωτερικών για περαιτέρω εξέταση.

Όσο αφορά τις ερευνητικές δραστηριότητες για μέταλλα, επιδείχθηκε ενδιαφέρον για χρυσό και χαλκό το οποίο έχει αυξητική τάση. Σήμερα βρίσκονται σε ισχύ περί 61 άδειες επισκόπησης για μεταλλεύματα χρυσού, χαλκού και γενικότερα μικτών θειούχων που καλύπτουν όλη την ελεύθερη Κύπρο σε έκταση περίπου 140 τετραγωνικών χιλιομέτρων, ενώ βρίσκονται υπό εξέταση άλλες 29 αιτήσεις.

3. ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Η χώρα θεωρείται αυτάρκης σε αποθέματα λατομικών υλικών που μπορούν να χρησιμοποιηθούν (εφόσον δοθούν οι απαραίτητες άδειες εκμετάλλευσης) ως πρώτες ύλες σε οικοδομές, δρόμους, υδατοφράκτες, μαρίνες, λιμάνια, και άλλα κατασκευαστικά έργα.

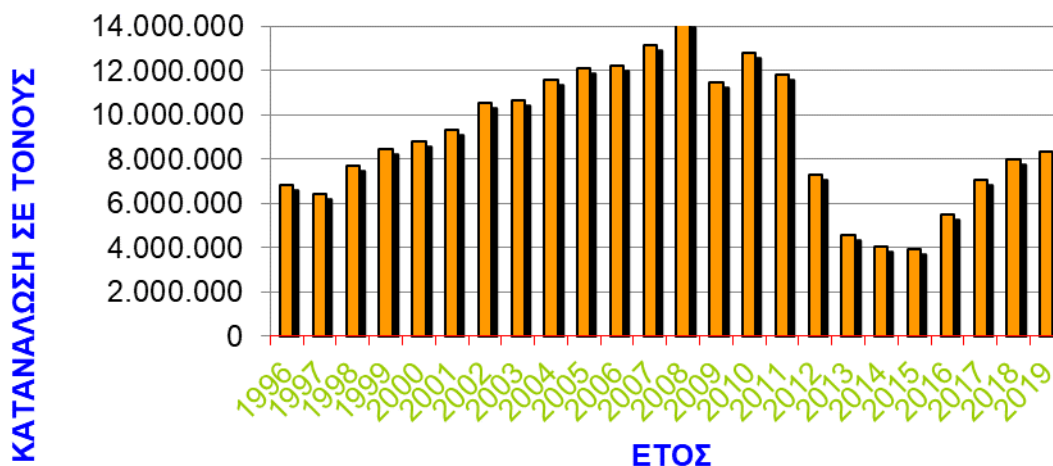
Σε αντίθεση με τη μεταλλευτική βιομηχανία, η λατομική βιομηχανία είναι έντονα δραστηριοποιημένη παρόλο ότι λόγω της οικονομικής κρίσης η ζήτηση των λατομικών υλικών έχει μειωθεί σημαντικά σε σχέση με το 2008. Υπάρχουν παγκύπρια περίπου 130 λατομεία που παράγουν διάφορα πετρώματα και βιομηχανικά ορυκτά, εκ των οποίων 22 βρίσκονται στο τελικό στάδιο αποκατάστασης του χώρου των λατομικών εργασιών.

Για επιτόπια χρήση παράγονται:

- Χαβάρες και χαβαροχάλικα για επιχωματώσεις και υποθεμελιώσεις οδικών έργων.
 - Αδρανή υλικά κυρίως από ασβεστόλιθο και διαβάση για τις ανάγκες της οικοδομικής βιομηχανίας και των άλλων κατασκευών (δρόμοι κλπ).
 - Μαργαϊκός ασβεστόλιθος, άργιλος και γύψος ως πρώτη ύλη για τη τροφοδότηση της τσιμεντοβιομηχανίας της Χώρας.
 - Ασβεστόλιθος για παραγωγή ασβέστη.
 - Άργιλος για ικανοποίηση των αναγκών των τουβλοποιιών.
 - Γύψος για παραγωγή επιχρισμάτων.
 - Ασβεστιτικός φαρμίτης για παραγωγή οικοδομικής πέτρας και πέτρας επενδύσεως κτιρίων, όπως και ογκόλιθων για την ικανοποίηση των αναγκών των θαλασσίων έργων.
- Πλην των εξαγωγών τσιμέντου και οικοδομικής πέτρας, οι κυριότερες εξαγωγές λατομικών υλικών εστιάζονται:
- σε μπεντονίτη (ενεργοποιημένο ή μη) που εξάγεται κυρίως υπό μορφή διαβαθμισμένου προϊόντος για οικιακή χρήση (cat- litter),
 - σε διαβαθμισμένο γύψο για ικανοποίηση αναγκών παραγωγής γυψοσανίδων, τσιμέντων και επιχρισμάτων,
 - σε αλεσμένες ούμπρες και ώχρες για παραγωγή βαφών.

Στην πιο κάτω γραφική απεικόνιση φαίνονται οι καταναλώσεις αδρανών υλικών από το 1993 μέχρι το 2019. Εμφανέστατη είναι η δραματική πτώση της κατανάλωσης μετά το 2008 και η σταδιακή αύξηση μετά το 2015. Το 2019 είχαμε αύξηση στην κατανάλωση αδρανών της τάξης του 4% σε σχέση με το 2018.

ΓΡΑΦΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ ΑΔΡΑΝΩΝ ΥΛΙΚΩΝ ΑΝΑ ΕΤΟΣ

Σοβαρό πρόβλημα αποθεμάτων αδρανών υλικών αντιμετωπίζει η επαρχία Πάφου αφού τα αποθέματα εντός της υφιστάμενης λατομικής ζώνης Ανδρολίκου είναι οριακά. Πλησίον της εν λόγω λατομικής ζώνης, έχει εντοπιστεί κατάλληλο ασβεστολιθικό πέτρωμα και ως εκ τούτου οι εταιρείες οι οποίες διενέργησαν ερευνητικές εργασίες και εντόπισαν το πέτρωμα, έχουν υποβάλει σχετικές πολεοδομικές αιτήσεις για ανάπτυξη λατομείων. Η προσδιορισθείσα περιοχή βρίσκεται πλησίον της περιοχής «Φύση 2000 του δορυφόρου του Ακάμα» και ως εκ τούτου το Τμήμα Περιβάλλοντος έχει ζητήσει από τις εταιρείες να εκπονήσουν μελέτη Δέουσας Εκτίμησης των επιπτώσεων στο Περιβάλλον. Η περιοχή αυτή έχει προταθεί να ενταχθεί στο υπό εκπόνηση Τοπικό Σχέδιο του Ακάμα ως περιοχή για λατόμευση.

Όσο αφορά τις άδειες επισκόπησης για λατομικά υλικά, εξακολουθεί το ενδιαφέρον για διερεύνηση διαφόρων πετρωμάτων και βιομηχανικών ορυκτών. Σήμερα βρίσκονται σε ισχύ περί τις 21 άδειες, ενώ βρίσκονται υπό εξέταση άλλες 4 αιτήσεις.

4. ΜΕΛΕΤΕΣ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ - ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Από το 1990 καθιερώθηκε ο θεσμός εκπόνησης Διαχειριστικών Περιβαλλοντικών Μελετών για τις κυριότερες εκμεταλλεύσεις. Τον Ιούλιο του 2009, ψηφίστηκε από την Βουλή των

Αντιπροσώπων το νέο νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τη διαχείριση των αποβλήτων της εξορυκτικής βιομηχανίας και εναρμονίζει την εθνική νομοθεσία με την οδηγία 2006/21/ΕΚ. Την αρμοδιότητα εφαρμογής της νέας νομοθεσίας έχει το Τμήμα Περιβάλλοντος. Η Υπηρεσία Μεταλλείων εφαρμόζει τις νέες τροποποιήσεις των περί Μεταλλείων και Λατομείων Κανονισμών που ψηφίστηκαν κατά την ίδια περίοδο και αφορούν την παρουσίαση και το περιεχόμενο των Διαχειριστικών Περιβαλλοντικών Μελετών έτσι ώστε αυτές να συνάδουν με το περιεχόμενο της νέας εναρμονιστικής νομοθεσίας. Οι μελέτες αυτές επανεξετάζονται κάθε πέντε χρόνια και αφορούν όλες τις εκμεταλλεύσεις. Επίσης με τους εν λόγω Κανονισμούς καθιερώθηκε η μελέτη και επίβλεψη των ερευνητικών εργασιών από Γεωλόγους και των λατομικών και μεταλλευτικών εργασιών από Μηχανικούς Μεταλλείων.

Κατά την διάρκεια του 2019, σε συνεργασία με το Τμήμα Δασών, συνεχίστηκαν οι εργασίες στο εγκαταλειμμένο επιφανειακό μεταλλείο Αγροκηπιάς της επαρχίας Λευκωσίας, με σκοπό την χλόαση των αποθέσεων του μεταλλείου. Επίσης σε συνεργασία με τη κοινότητα και την εταιρεία έγιναν διάφορες εργασίες που αφορούσαν κατά κύριο λόγο διαμορφώσεις και περιφράξεις στα μεταλλεία Κοκκινόγιων και Κοκκινόπεζούλας στο Μιτσερό.

Αρχές Μαρτίου του 2019 παρατηρήθηκαν όξινες απορροές από μπάζα εγκαταλελειμμένου μεταλλείου στη περιοχή Απλικίου, οι οποίες δημιουργήθηκαν από ενεργοποίηση πηγών μετά τις έντονες βροχοπτώσεις. Οι εν λόγω απορροές προέρχονται από αποθέσεις χαμηλής περιεκτικότητας μεταλλεύματος που αποτέθηκαν περί το 1970 και οριοθετούνται εντός της «ουδέτερης ζώνης». Για άμεση αντιμετώπιση της πιο πάνω ρύπανσης, η εταιρεία HELLENIC COPPER MINES LTD προσφέρθηκε οικειοθελώς να εφαρμόσει άμεσα σύστημα άντλησης των όξινων απορροών μέσα στην κλειστή εκσκαφή του μεταλλείου, με μηχανοκίνητη αντλία της. Για την οριστική επίλυση του προβλήματος έχουν γίνει διευθετήσεις για εγκατάσταση στην περιοχή, μόνιμου δικτύου ηλεκτρικού ρεύματος από την ΑΗΚ, για λειτουργία ηλεκτροκίνητης αντλίας. Αναμένεται ότι εντός του πρώτου εξαμήνου του 2020 η μονάδα άντλησης των όξινων απορροών θα λειτουργεί αυτόνομα.

Κατά το 2019 δεν πραγματοποιήθηκε οποιαδήποτε τροποποίηση του περί Ρύθμισης Μεταλλείων και Λατομείων Νόμου και των σχετικών Κανονισμών, όμως μελετήθηκαν και εξακολουθούν να μελετούνται τρόποι περαιτέρω ενίσχυσης και εκσυγχρονισμού του νομοθετικού πλαισίου, που διέπει κυρίως την εκμετάλλευση του ορυκτού πλούτου.

5. ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ

Ένα σημαντικό μέρος των καθηκόντων του προσωπικού της Υπηρεσίας είναι η επιθεώρηση των μεταλλείων και των λατομείων για την πρόληψη των ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών. Με βάση ειδικούς Κανονισμούς οι εργαζόμενοι εξετάζονται κάθε δύο χρόνια από το Ιατρικό Συμβούλιο Πνευμοκονίασης για παρακολούθηση της υγείας τους. Οι εν λόγω διαδικασία αναμένεται ότι θα αντικατασταθεί με άλλη πιο σύγχρονη, ενταγμένη στην ευρύτερη περί Ασφάλειας και Υγείας νομοθεσία. Παράλληλα, η Υπηρεσία συνεργάζεται άριστα με το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας για την περαιτέρω βελτίωση των συνθηκών ασφάλειας και υγείας στα μεταλλεία και λατομεία.

6. ΕΚΡΗΚΤΙΚΕΣ ΥΛΕΣ

Όπως είναι γνωστό, σε αρκετές περιπτώσεις, για την εξόρυξη μεταλλευμάτων και λατομικών υλικών είναι απαραίτητη η χρήση εκρηκτικών υλών. Ο Προϊστάμενος της Υπηρεσίας Μεταλλείων εκτός από Επιθεωρητής Μεταλλείων είναι ταυτόχρονα και Επιθεωρητής Εκρηκτικών Υλών.

Στα πλαίσια των καθηκόντων του και μετά από σχετική εξέταση, παραχωρεί σε κατάλληλα και ικανά πρόσωπα σχετικό Πιστοποιητικό Ικανότητας χρήσης εκρηκτικών υλών, το οποίο πρέπει να ανανεώνεται κάθε χρόνο. Κατά την διάρκεια του 2019 υπήρχαν 121 κάτοχοι Πιστοποιητικού Ικανότητας για χρήση εκρηκτικών υλών και πυροτεχνημάτων υψηλής εκρηκτικότητας. Κατά τη διάρκεια του 2019 παραχωρήθηκαν 1115 άδειες για εκρηκτικές ύλες, όπως φαίνονται στον πιο κάτω πίνακα:

Πίνακας Αδειών Εκρηκτικών Υλών για το 2019

Άδεια	Εισαγωγή και ενδο-κοινοτική μεταφορά	Εξαγωγή και ενδο-κοινοτική μεταφορά	Κατα-σκευή	Αποθή-κευση	Πώ-ληση	Χρή-ση	Μετα-φορά εντός Κύπρου
Πυρομαχικά	19	13	11	129	125	—	128
Πυροτεχνήματα	23	—	—	18	17	555	
Εκρηκτικές Ύλες	17	1	2	11	5	41	
Πρώτες Ύλες	8	—	—	—	—	—	

Σημειώνεται ότι η νομοθεσία της Δημοκρατίας που αφορά τις εκρηκτικές ύλες εμπορικής χρήσης και τα είδη πυροτεχνίας, είναι εναρμονισμένη με τη σχετική νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ευρωπαϊκή νομοθεσία που αφορά τα είδη πυροτεχνίας και τις εκρηκτικές ύλες εμπορικής χρήσης αναδιατυπώθηκε με τις οδηγίες 2013/29/ΕΕ και 2014/28/ΕΕ οι οποίες έχουν μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο.

7. ΚΥΠΡΙΑΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΑΔΡΑΝΩΝ ΥΛΙΚΩΝ ΓΙΑ ΣΚΥΡΟΔΕΜΑ, ΕΠΙΧΡΙΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΟΔΟΠΟΙΑ

Από την 1/5/2004 η αρμοδιότητα του ελέγχου των προϊόντων δομικών κατασκευών αναλήφθηκε από το Υπουργείο Εσωτερικών με βάση την περί των Βασικών Απαιτήσεων Νομοθεσία που θέλει τα εν λόγω προϊόντα, όταν διατίθενται στην αγορά, να πληρούν τις προδιαγραφές που καθορίζονται στα αντίστοιχα Ευρωπαϊκά Πρότυπα και προς τούτο να φέρουν τη σήμανση συμμόρφωσης “CE”. Η εν λόγω νομοθεσία είναι, εναρμονισμένη με τη σχετική νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Υπηρεσία συμμετέχει στη Μόνιμη Επιτροπή Παρακολούθησης και Εφαρμογής της εναρμονισμένης νομοθεσίας που αφορά την ποιότητα των δομικών υλικών, που αποτελεί συμβουλευτικό όργανο του Υπουργείου Εσωτερικών. Στα πλαίσια αυτά η Υπηρεσία Μεταλλείων και το Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης εξουσιοδοτήθηκαν από το Υπουργείο Εσωτερικών να διεξάγουν δειγματοληψίες των αδρανών υλικών που παράγονται από τις λατομικές σκυροθραυστικές μονάδες, με στόχο την παρακολούθηση της ποιότητας τους. Επίσης η Υπηρεσία Μεταλλείων, εξακολουθεί να προεδρεύει της Τεχνικής Επιτροπής Προτύπων για τα Αμμοχάλικα του Κυπριακού Οργανισμού Τυποποίησης (CYS TE-02), η οποία επιλαμβάνεται προβλημάτων που προκύπτουν από την εφαρμογή των Ευρωπαϊκών Προτύπων EN12620 (αδρανή υλικά σκυροδέματος), EN 13139 (αδρανή υλικά επιχρισμάτων), EN13043 (αδρανή υλικά ασφαλτικών μειγμάτων) και EN13242 (αδρανή υλικά ασύνδετων και υδραυλικά συνδεμένων υλικών για χρήση σε έργα πολιτικής μηχανικής και κατασκευής δρόμων).

8. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΜΕΤΑΛΛΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΙΚΩΝ ΥΛΙΚΩΝ- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Οι παραγωγές και εξαγωγές των λατομικών υλικών όπως και μετάλλων και πολύτιμων μετάλλων από το 2015 έως και το 2019, φαίνονται αντίστοιχα στους πιο κάτω πίνακες. Κατά το 2015 η παραγωγή των αδρανών υλικών παρουσίασε την μικρότερη τιμή των

τελευταίων δέκα ετών τουλάχιστον, ενώ κατά το 2016 παρουσίασε αύξηση περίπου 30%. Το 2019 είχαμε αύξηση στην κατανάλωση αδρανών της τάξης του 4% σε σχέση με πέρσι. Αντίθετα οι εξαγωγές μετάλλων παρουσιάζουν πτώση λόγω της μείωσης των διαθέσιμων προς εκμετάλλευση κοιτασμάτων.

Τα έσοδα της Υπηρεσίας για το έτος 2019 ανέρχονται στις €6.028.092. Ποσό €3.384.259 παραχωρήθηκε στις Κοινότητες που επηρεάζονται άμεσα ή έμμεσα από τις μεταλλευτικές και λατομικές εργασίες, με σκοπό την εκτέλεση των δικών τους αναπτυξιακών έργων. Ποσό €2.643.833 κατατέθηκε στο πάγιο ταμείο της Δημοκρατίας και αναλύεται ως ακολούθως:

- Τέλη αδειών εκρηκτικών υλών (0110100228)	€	215.584
- Μισθώματα ερευνητικών αδειών (0110100226)	€	128.515
- Μισθώματα και ενοίκια μεταλλευτικών μισθώσεων και προνομίων λατομείου (0110100502)	€	934.546
- Μισθώματα προστασίας φυσικού περιβάλλοντος (0110100827)	€	150.634
- Δικαιώματα μεταλλευμάτων (60%) (0110100506)	€	30.871
- Δικαιώματα λατομικών υλικών (25%) (0110100508)	€	1.121.226
- Χρηματικές ποινές (0110100577)	€	820
- Τέλη αιτήσεων και άλλα έσοδα (0110100688 και 689)	€	61.637

Τα συνολικά έσοδα της χώρας από εξαγωγές λατομικών υλικών και μετάλλων ήταν για το 2019 περίπου €15.602.560 (μη συμπεριλαμβανομένων των εξαγωγών τσιμέντου και κλίνκερ).

**Παραγωγή και εξαγωγές λατομικών υλικών
για την περίοδο 2015 – 2019 (σε μετρικούς τόνους)**

α) Παραγωγή

Λατομικά υλικά	2015	2016	2017	2018	2019
Αδρανή Υλικά	3.941.378	5.482.913	7.034.430	7.978.133	8.422.664
Χαβάρα και Χαβαροχάλικα	153.350	115.000	60.950	159.500	166.255
Μαργαϊκός Ασβεστόλιθος	2.756.500	2.770.000	2.884.375	2.426.635	2.408.061
Άργιλος για τσιμέντο	672.700	676.000	703.925	592.215	584.815
Άργιλος για τούβλα και κεραμίδια	58.280	75.820	107.370	129.180	149.106
Πέτρα Οικοδομής	4.650	5.570	6.530	1.500	13.803
Ογκόλιθοι (*)	55.450	97.150	66.850	15.050	58384
Μπεντονίτης	129.000	119.400	97.500	100.700	83.113
Ούμπρα και ώχρα	60.562	17.805	27.239	10.599	50105
Μάρμαρο	2.580	500	1.600	3.740	2755
Ασβέστης	3.182	3.366	4.353	7.333	5.405
Γύψος	471.885	682.024	703.079	625.721	623.545
Γύψος επιχρισμάτων	2.997	3.761	5.004	4.384	4525
Παραγωγή τσιμέντου	788.168	1.018.537	1.319.351	1.357.991	1.537.017
Κατανάλωση τσιμέντου	463.297	581.665	759.246	911.669	1.002.654
Τούβλα και κεραμίδια (χιλιάδες τεμάχια)	12.356	15.846	21.992	26.294	30.606

(*) Οι ογκόλιθοι που παράγονται από τα λατομεία των αδρανών υλικών περιλαμβάνονται στα Αδρανή Υλικά.

β) Εξαγωγές

Λατομικά υλικά	2015	2016	2017	2018	2019
Ούμπρα και Ωχρα	3.503	3.816	3.335	5.189	3.013
Μπεντονίτης	127.036	117.184	95.593	98.800	83.113
Γύψος	416.713	610.724	584.753	530.661	531.324
Ασβέστης	0	0	0	0	0
Πέτρα οικοδομής	71	211	247	88	7
Σκύρα	0	0	24.500	725.745	26.100
Άλλα	0	0	0	0	0
Τσιμέντο	337.817	431.825	568.847	476.562	534.363
Κλίνκερ	981.177	834.037	562.185	381.114	183.027

**Εξαγωγές μετάλλων και πολύτιμων μετάλλων
για την περίοδο 2015 – 2019**

Μέταλλα	2015	2016	2017	2018	2019
Χαλκός (μετρικοί τόνοι)	2.121	1.754	1.293	908	703
Χρυσός (κιλά)	0	0	48,264	46,871	33,077
Άργυρος (κιλά)	0	0	98,598	180,497	97,271